

Prestų atkūrimo priemonės (versija 2026.09)									
Priemonės pavadinimas	Priemonės kodas	Įgyvendinama iki (m.)	Priemonės aprašymas	GAR straipsniai, kurių tikslų siekiama	Dalinis tikslas (subtarget)	Tiksliausias taikymo ploto įvertis arba intervalas	Mato vienetas (km arba km2)	Preliminarus numatomo viešojo finansavimo priemonės	
Žaliosios infrastruktūros esamos būklės vertinimo bei vystymo galimybių nustatymo studijos parengimas	LT_GAR_8_001	2026	Priemonė siekiama sukurti informaciją ir analitinį pagrindą Žaliosios infrastruktūros plėtros planavimui bei sprendimų priėmimui nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis. Priemonė siekiama parengti nacionalinio lygmens Žaliosios infrastruktūros esamos būklės vertinimo studiją, kurioje būtų identifiikuoti Lietuvos Žaliosios ir mėlynosios infrastruktūros elementai, įvertinta jų būklė, funkcijos vertinimas ir teikiamas ekosistemų paslaugos, nustatyti pagrindiniai teisiniai, instituciniai ir planavimo iššūkiai bei pateiktos rekomendacijos dėl teisinio regulavimo, teritorijų planavimo priemonių tobulinimo. Studijos pagrindu būtų formuojamos Žaliosios ir mėlynosios infrastruktūros plėtros kryptys nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis.	8 straipsnis - Miestų ekosistemos	8.1. Miesto Žaliosios erdvės gynimo ploto nemažėjimas 8.2. Miesto medžių lajų dangos gynimo ploto nemažėjimas 8.3. Miesto Žaliosios erdvės didėjimas	-		Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai	
Žaliojo faktoriaus (Green Factor) ir jai kitų Žaliosios infrastruktūros kokybės vertinimo metodo pritaikymas Lietuvos teritorijų planavimo sistemai.	LT_GAR_8_002	2027	Priemonė siekiama sudaryti sąlygas sistemingam Žaliosios infrastruktūros kokybės vertinimui, didinant urbanizuotų teritorijų atsparumą klimato kaitai, gerinant ekosistemų būklę ir biologinės įvairovės apsaugą. Atnaujinti ir Lietuvos sąlygoms pritaikyti Žaliojo faktoriaus (Green Factor) ir jai kitų Žaliosios infrastruktūros kokybės vertinimo metodą, integruojant naujausias Žaliosios infrastruktūros planavimo, klimato kaitos pritaikymo, biologinės įvairovės apsaugos ir urbanistinės plėtros principus. Sukurti teorinį metodologinį pagrindą bei GIS pagrindu veikiančią erdvinį įrankį, leidžiantį kiekybiškai ir kokybiškai vertinti Žaliosios infrastruktūros būklę ir kokybę urbanistinėse struktūrose, nustatyti problemines teritorijas bei pagrįsti teritorijų planavimo sprendimus nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis. Priemonė sudarys prielaidas sistemingei vertinti ir planuoti Žaliosios infrastruktūros plėtrą, didinti urbanizuotų teritorijų atsparumą klimato kaitai, gerinti ekosistemų būklę ir stiprinti Žaliosios infrastruktūros integravimą į teritorijų planavimo procesus.	8 straipsnis - Miestų ekosistemos	8.1. Miesto Žaliosios erdvės gynimo ploto nemažėjimas 8.2. Miesto medžių lajų dangos gynimo ploto nemažėjimas 8.3. Miesto medžių lajų dangos didėjimas	-		Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai	
Žaliosios infrastruktūros vystymo techninio gido ir metodikų parengimas	LT_GAR_8_003	2029	Priemonė siekiama sudaryti prielaidas vieningam ir kokybiškam Žaliosios infrastruktūros planavimui, projektavimui, įrengimui ir priežiūrai Lietuvoje, stiprinant ekosistemų paslaugų teikimą, biologinės įvairovės apsaugą ir atsparumą klimato kaitai. Priemonė siekiama parengti Žaliosios infrastruktūros vystymo techninį gidą ir sąsajas metodus, skirtas Žaliosios infrastruktūros planavimui, projektavimui, įrengimui ir eksploatacinio sprendimų įrengimui Lietuvos sąlygomis. Gidas apimtų atitiktus principus ir reikalaujamas Žaliosios infrastruktūros elementų integravimą į teritorijų planavimo, urbanistinio projektavimo ir statybos procesus, atsižvelgiant į skirtingų vietovių gamtines, urbanistines ir socialines sąlygas. Metodikoje pateiktamos praktinės rekomendacijos, tipiniai techniniai sprendimai, schemos ir brėžiniai, skirti lietaus vandens tvarkymui, želdynų sistemų, ekologišnių įrangų, gamtinio karkaso elementų, biologinės įvairovės apsaugos ir klimato kaitos poveikui mažinti skirtų priemonių projektavimui. Priemonė sudarytų prielaidas vieningai taikyti Žaliosios infrastruktūros sprendimus visoje šalyje, didinti planavimo ir projektavimo kokybę bei skatinti efektyvesnį ekosistemų paslaugų užtikrinimą urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose.	8 straipsnis - Miestų ekosistemos	8.1. Miesto Žaliosios erdvės gynimo ploto nemažėjimas 8.2. Miesto medžių lajų dangos gynimo ploto nemažėjimas 8.3. Miesto Žaliosios erdvės didėjimas	-		Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai	
Konsultacijų ir mokymų Žaliosios infrastruktūros planavimo, įrengimo ir ekologinio potencialo stiprinimo klausimais vykdymas	LT_GAR_8_004	2029	Priemonė siekiama stiprinti institucinius ir profesinius gebėjimus planuoti, įgyvendinti ir priežiūrėti Žaliosios infrastruktūros sprendimus bei didinti gamtinio karkaso ekologinį potencialą. Priemonė siekiama organizuoti konsultacijas, mokymus ir metodinę pagalbą savivaldybių specialistams, teritorijų planuotojams, projektuotojams, neketinajamų turto vystytojams ir kitiems suinteresuotiems subjektams, siekiant stiprinti gebėjimus planuoti, diegti ir priežiūrėti Žaliosios infrastruktūros sprendimus bei didinti gamtinio karkaso ekologinį potencialą. Konsultacijų metu būtų vertinamos konkrečių teritorijų problemos ir poreikiai, įskaitant karščio salų susidarymą, paviršinių nuotekų ir liūčių uždugimų teritorijų rizikas, biologinės įvairovės nykimą ir kraštovaizdžio fragmentaciją, teikiamos rekomendacijos dėl tinkamiausių sprendimų taikymo. Taip pat būtų teikiama pagalba nustatant kraštovaizdžio pobūdį, esamas gamtines vertybes ir aplinkos kokybės rodiklius, identifikuojant teritorijas, kuriose išsiskiria rengti želdymo planus ir įgyvendinti Žaliosios infrastruktūros bei gamtinio karkaso ekologinio potencialo stiprinimo priemones. Priemonė skatintų praktinį žalių taikymą ir gerosios praktikos sklaidą, didinant urbanizuotų teritorijų atsparumą klimato kaitai ir gerinant ekosistemų paslaugų teikimą. Priemonė didins institucinius ir profesinius gebėjimus integruoti Žaliosios infrastruktūros sprendimus į teritorijų planavimo ir urbanistinės plėtros procesus, prisidės prie biologinės įvairovės išsaugojimo, klimato kaitos poveikio mažinimo ir ekosistemų paslaugų stiprinimo gyvenamosiose vietovėse. Priemonė padės užtikrinti nuoseklų Žaliosios infrastruktūros principų taikymą teritorijų planavimo ir statybos procesuose, stiprins gamtinio karkaso ekologinį potencialą, prisidės prie biologinės įvairovės išsaugojimo, klimato kaitos poveikio mažinimo ir gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimo.	8 straipsnis - Miestų ekosistemos	8.1. Miesto Žaliosios erdvės gynimo ploto nemažėjimas 8.2. Miesto medžių lajų dangos gynimo ploto nemažėjimas 8.3. Miesto medžių lajų dangos didėjimas	-		Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai	
Atnaujinti gamtinio karkaso ruošimas	LT_GAR_8_005	2026	Priemonė siekiama stiprinti gamtinio karkaso ekologinį potencialą ir jo integravimą teritorijų planavimo procesuose, sudarant prielaidas biologinės įvairovės išsaugojimui, ekosistemų atkūrimui ir Žaliosios infrastruktūros plėtrai. Priemonė siekiama patikslinant gamtinio karkaso struktūrinį dalį nustatymo ir ribų tikslinimo principus, tobulinant ekologinio potencialo vertinimo sistemą, stiprinant gamtinio karkaso teritorijų apsaugą ir atkūrimo reikavimus bei užtikrinant efektyvesnę Žaliosios infrastruktūros integraciją į teritorijų planavimo procesus. Įgyvendinus priemonę bus sudarytos prielaidos nuosekliai formuoti ekologiškai funkcionuojančią gamtinį karkasą, stiprinti ekologišnių įrangų, biologinę įvairovę ir ekosistemų paslaugų teikimą, užtikrinti vieningą gamtinio karkaso planavimą, vertinimą ir tvarkymą nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis. Priemonė prisidės prie Žaliosios infrastruktūros ir ekologinio tinklo vieningumo stiprinimo, padėsiant teritorijų atkūrimo bei klimato kaitai atsparinio kraštovaizdžio formavimui.	8 straipsnis - Miestų ekosistemos	8.1. Miesto Žaliosios erdvės gynimo ploto nemažėjimas 8.2. Miesto medžių lajų dangos gynimo ploto nemažėjimas 8.3. Miesto medžių lajų dangos didėjimas	-		Valstybės biudžetas	
Želdymų normų priemonėse teritorijose reglamentavimas	LT_GAR_8_006	2023	Priemonė siekiama užtikrinti pakankamą želdymų kiekį spalvoti urbanizuojamose priemonėse teritorijose, stiprinant Žaliosios infrastruktūros tinklą, gerinant gyvenamosios aplinkos kokybę ir didinant teritorijų atsparumą klimato kaitos poveikiui. Priemonė siekiama tobulinti želdymų normavimo teisinį reguliavimą, išplečiant atskaitų želdymų normų taikymą priemonėse teritorijoms, nustatant papildomus reikalavimus intensyviai urbanizuojamoms gyvenamosioms vietovėms. Priemonė sudarys prielaidas užtikrinti pakankamą žaliųjų erdvių kiekį naujai vystomose teritorijose, stiprinti biologinę įvairovę, ekosistemų paslaugų teikimą ir prisidėti prie Gamtos atkūrimo reglamento tikslų įgyvendinimo.	8 straipsnis - Miestų ekosistemos	8.1. Miesto Žaliosios erdvės gynimo ploto nemažėjimas 8.2. Miesto medžių lajų dangos gynimo ploto nemažėjimas 8.3. Miesto medžių lajų dangos didėjimas	-		Valstybės biudžetas	
Apdulkintojams palankius vietus žaliųjų erdvių ir infrastruktūros teritorijų tvarkymas	LT_GAR_10_001	2050	Priemonė didina apdulkintojams tinkamų buveinių plotą miestuose, miesteliuose ir kitose urbanizuotose teritorijose. Viešosiose Žaliosiose erdvėse siūloma taikyti retesnę ir mokesčią žiemiavimą, palikti dalį nemaujamos augalijos, įrengti žydinčias pievas iš vietinių augalų rūšių, sodinti daugiau žydinčių medžių ir krūmų. Kur tai nepašalinama esimo saugumi ir rekreaciniam naudojimui, intensyviai priežiūros vejos galetų būti keičiamos žydinčias plotais. Savivaldybėms, infrastruktūros valdytojams ir gyventojams parengiamos praktinės rekomendacijos dėl apdulkintojams palankių augalų, teritorijų priežiūros ir mikrobūveinių išsaugojimo.	10 straipsnis - Apdulkintųjų pop atkūrimas 8 straipsnis - Miestų ekosistemos 11 straipsnis - Žemės ūkio ekosistemų atkūrimas	10.1. Apdulkintųjų įvairovės ir gausos gerinimas 11.2.a. Pastangos didinti rožių, plėvų drožių indeksus* 8.1. Miesto Žaliosios erdvės gynimo ploto nemažėjimas	-		Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.	
Miesto medžių lajų dangos didinimas sodinant medžius urbanizuotose teritorijose	LT_GAR_8_007	2030	Priemonė siekiama padidinti medžių lajų dangos plotą miesto ekosistemų teritorijose, tikslingai sodinant medžius ten, kur lajų dangos trūkumas didžiausias, ir taikant principą „tinkamas medis tinkamoje vietoje“. Sodinimo teritorijos pareikšamos remiantis miesto ekosistemų teritorijų (UEA) baziniais lajų dangos duomenimis — pirmenybę teikiama urbanizuotoms teritorijoms, kuriose lajų dangos mažiausia, ypač savivaldybėse, kurioms netaikoma Reglamento 8 straipsnio 1 dalyje numatyta išimtis. Pareikšamos vietinės medžių rūšys, atsižvelgiant į miesto aplinkos sąlygas (dirvožemio tankumą, karščio salų poveikį, oro taršą) ir esančių medžių rūšių įvairovę, kad būtų išvengta monokultūrų pasididėjimo ligoms ir kenkėjams. Sodinama gėvėsė, aklėsė, mokyklų ir darželių teritorijose, daugiaubūčių kiemuose bei kitose viešosiose erdvėse, prioritetai teikiant tankiai apstatytoms teritorijoms. Sodinimo apimtis grindžiama savivaldybių pateiktais duomenimis apie planuojamą medžių sodinimą — prognozuojama, kad 2026–2030 m. urbanizuotose teritorijose bus pasodinta ne mažiau kaip 66 000 medžių. Miestų medžių lajų dangos mažina karščio salų poveikį, gerina oro kokybę, kaupia anglį ir stiprina biologinę įvairovę, tačiau dalyje Lietuvos miestų jos plotas nepakankamas, ypač tankiai apstatytose teritorijose. Kryptingais, moksliškai pagrįstas sodinimas leidžia pasiekti didžiausią ekologiinį poveikį ribotais išlaidais. Ekologišė nauda: padidinta medžių lajų dangos dalis urbanizuotose teritorijose, sumažintas karščio salų efektas, pagrįsta oro kokybė, padidintas anglies kaupimas ir sustiprinta miesto biologinė įvairovė.	8 straipsnis - Miestų ekosistemos 13.1. Bent tų milijardų papildomų medžių pasodinimas	8.3. Miesto medžių lajų dangos didėjimas	2-4	km2	Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.	
Žaliosios erdvės didinimas urbanizuotose teritorijose	LT_GAR_8_008	2030	Priemonė siekiama padidinti Žaliosios erdvės plotą miesto ekosistemų teritorijose, pervertinant neekaligius ar per didelius asfaltuotus, betonuotus ir kitus nepalaužtus paviršius į žaliąsias dangas. Kaip potencialūs pervertinimo objektai numatomi mažai naudojami arba pertekliniai nepalaužti paviršiai — apiešėri ir per dideli automobilių stovėjimo aikštelės plotai, mokyklų kiemiai, neaudojami aikštelės ir kt. — kuriuos numatoma paversti Žaliosios erdvėmis: veja, daugiameleis piešomis, medžių ir krūmų grupėmis ar lietaus sodais, sudarančiais sąlygas vandeniu sugerti. Pagaliojami gali būti skatinamas žaliųjų stogų ir žaliųjų sienų įrengimas ant esamų ir naujų pastatų, kur tai techniškai įmanoma. Prioritetas numatomas teikti teritorijoms, kuriuose Žaliosios erdvės dalis mažiausia, ir savivaldybėse, kurioms netaikoma Reglamento 8 straipsnio 1 dalyje numatyta išimtis. Konkretus priemonės įgyvendinimo mechanizmas dar rengiamas. Priemonė įgyvendinama etapais, pirmiausia atemkamas tinkamos teritorijos žaliųjų erdvių įrengimu, tuomet rengiami ir įgyvendinami konkretūs pervertinimo projektai. Urbanizacijos metu didelė dalis miesto paviršiaus tapo nepralaidi, o tai didina paviršinio vandens nuotėkį, karščio salų poveikį ir mažina biologinę įvairovę tinkamų buveinių plotą. Ekologišė nauda: padidintas Žaliosios erdvės plotas miesto ekosistemų teritorijose, pagrįntas paviršinio vandens sugėrimas, sumažintas karščio salų efektas ir sudarytos papildomos buveinės miesto biologinei įvairovei.	8 straipsnis - Miestų ekosistemos	8.2. Miesto Žaliosios erdvės didėjimas 8.1. Miesto Žaliosios erdvės gynimo ploto nemažėjimas 8.2. Miesto Žaliosios erdvės didėjimas	3-5	km2	Valstybės biudžetas, ES struktūriniai fondai ir Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP) ir kt.	